

Ontmoeting tussen culturen

Om te beginnen twee observaties die in eerste instantie niets met elkaar te maken lijken te hebben. Al weer lang geleden sprak ik een asielzoeker in de trein die, ongevraagd, meldde dat ie van plan was om naar een ander land te gaan, omdat hier iedereen hem haatte. Uiteraard sprak ik dat tegen en zei dat ik heel veel mensen kende die nooit tegen hem zouden zeggen dat ie niet welkom was in Nederland, maar juist heel gastvrij zijn. Dat stuitte op ongeloof want dat was zijn ervaring beslist niet.

Nog wat langer geleden zag ik op een website van, vermoedelijk, een museum een oud Afrikaans beeldje van een Europese zeeman. Meest opvallende detail was het grote geslachtsdeel. Volgens het bijschrift omdat Europeanen altijd geil zijn.

Wat deze twee dingen gemeen hebben is dat ze gaan over ontmoetingen tussen mensen uit verschillende culturen. Dat Afrikaanse beeld is ook interessant omdat in de populaire cultuur het nu het juist de zwarte mannen zijn die een groot lid hebben. En kennelijk heerst er ook een beeld dat juist de zwarte vrouw altijd zin heeft. Hier botst het beeld met het beeldje. Aan de andere kant is er ook symmetrie. Het is in beide gevallen een cultuur die een beeld heeft van een andere groep gebaseerd op een geselecteerde minderheid. Immers, diegenen die gewoon gelukkig getrouwd zijn met hun jeugdliefde, hebben geen seks buiten de groep. Degenen die dat wel hebben zijn de kleine groep die wel veel wisselende contacten hebben, hetzij uit vrije wil hetzij uit financiële motieven.

In essentie was dat ook wat ik de vriendelijke asielzoeker probeerde uit te leggen. Als je op een plek loopt met veel mensen, de Kalverstraat of een station, dan kom je honderden mensen tegen. De meesten zullen je gewoon negeren. Als ik daar loop wordt ik nooit aangesproken, behalve misschien door bedelaars en de grootste kans op interactie met iemand die niet in mijn bubbel leeft, is waarschijnlijk met de zakkenroller. Wat dan weer een negatieve ervaring wordt met die groep. Wordt ik bestolen door een kaaskop dan laat dat geen sporen achter, ik ken immers teveel mensen uit die groep die zich wel fatsoenlijk gedragen, maar als het een Oost-Europeaan of Algerijn is, dan is het meteen een significant deel van de mensen met die achtergrond die ik ken. Andersom geldt dat voor onze asielzoeker. Als hij op een drukke plek loopt, komt ie ook honderden mensen tegen. Als 1% daarvan uiterst negatief denkt over buitenlanders en de helft daarvan er ook geen bezwaar tegen heeft om dat publiek te uiten, al of niet gesteund door een groepje vrienden, dan zal hij elke dag lastig gevallen worden. Als je elke keer dat je buiten komt te horen krijgt dat je moet oprotten naar je eigen land, dan is het niet moeilijk om het gevoel te hebben dat iedereen je weg wil hebben.

Etnische en sociale groepen leven langs elkaar heen en de enige momenten dat ze ongepland interactie met elkaar hebben zijn in geval van kleine criminaliteit en intieme relaties. Dat gaat maar om kleine groepen, met de meeste leden van een andere groep zal je nooit interactie hebben. Maar het bepaald dan weer de interactie van minderheden met de dominante groep bij aanvragen van een uitkering, zoeken van een stage plek etc. Vandaar dat we het zo vaak hebben over die kleine groep die het voor de rest verpest. En daarom hoor je ook zo vaak dat alle buitenlanders weg moeten, behalve natuurlijk die paar die we persoonlijk kennen. We moeten ons als groep elke keer realiseren dat al die interactie op de rafelranden van zij en wij op geen enkele manier representatief zijn voor de ander. Dat weet ik al jaren en ik begrijp de statistiek, en toch ga ik nog wel eens de fout in. Gelukkig geef ik les op een school met een diverse achtergrond. Voor elke irritante puber die me ook buiten school zou opvallen heb ik een aantal lieve leerlingen met dezelfde achtergrond die me ervan weerhouden te generaliseren.